

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра хореографії

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

Методичні рекомендації:
організація завдань самостійної роботи
для студентів I курсу
спеціальності 024 Хореографія
освітнього ступеня «Бакалавр»

Т 33
УДК 793.31(07)(072)

Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю. Методичні рекомендації: організація завдань для самостійної роботи для студентів I курсу спеціальності 024 Хореографія, освітнього ступеня «Бакалавр» / Уклад. О.Ю. Шевчук, І.П. Легка. – Рівне: РДГУ, 2024. – 42 с.

Укладачі:

Шевчук О.Ю. старший викладач кафедри
хореографії РДГУ
Легка І.П. старший викладач кафедри
хореографії РДГУ

Рецензенти:

Маркевич Л.А. канд. мистецтвознавства, доцент
кафедри хореографії РДГУ
Дзюбенко Н.М. Відмінник освіти України,
Художній керівник
«Народного художнього
колективу» ансамблю народного
танцю «Дружба»

*Затверджено науково-методичною комісією
художньо-педагогічного факультету РДГУ
(протокол № 3 від 25 березня 2024 р.)*

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2024
© Шевчук О.Ю., Легка І.П., 2024

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Перелік тем до самостійної роботи	7
Організація самостійної роботи	8
Тема 1. Джерела виникнення та розвиток народного хореографічного мистецтва. Народно-сценічний танець, як предмет вивчення	8
Тема 2. Методика вивчення екзерсису біля станка народно-сценічного танцю	9
Тема 3. Методика вивчення технічно-складних вправ	11
Тема 4. Виконання попередньо вивчених рухів біля станка в координації з роботою рук та корпусу	12
Тема 5. Відпрацювання рухів екзерсису біля станка	13
Тема 6. Характерні особливості народного хореографічного мистецтва країн Балтії (Литва, Латвія, Естонія) та Болгарії	13
Тема 7. Народно-сценічні танці країн Балтії: естонські, латвійські, литовські (за вибором викладача)	15
Тема 8. Болгарський народно-сценічний танець	16
Тема 9. Відпрацювання елементів та комбінацій на середині залу, характерних танцям країн Балтії та болгарському народно-сценічному танцю	17
Тема 10. Виконання програмних рухів біля станка у поєднанні з характерними положеннями корпусу, рук, голови та рухами певної народності, які вже були вивчені	18

Тема 11. Характерний танець. Стилiзація народних танців в класичних балетах. Взаємозв'язок класичного та народно-сценічного екзерсису	19
Тема 12. Методика вивчення екзерсису біля станка народно-сценічного танцю	20
Тема 13. Методика вивчення технічно-складних вправ	22
Тема 14. Виконання попередньо вивчених рухів біля станка в координації з роботою рук та корпусу	23
Тема 15. Відпрацювання рухів екзерсису біля станка	24
Тема 16. Характерні особливості народного хореографічного мистецтва Молдови, Угорщини	25
Тема 17. Угорський характерний (академічний) танець	26
Тема 18. Молдавський народно-сценічний танець	27
Тема 19. Відпрацювання елементів та комбінацій характерних угорському академічному та молдавському народно-сценічним танцем	28
Тема 20. Виконання програмних рухів біля станка у поєднанні з характерними положеннями корпусу, рук, голови та рухами певної народності, які вже були вивчені	28
Рекомендації щодо перегляду відео зразків	30
Критерії оцінювання результатів навчання	30
Шкала оцінювання в КМСОНП та ESTS	32
Методичне забезпечення	32
Рекомендована література	33

Пояснювальна записка

Освітній процес у ЗВО відповідно до Болонського процесу, що поступово впроваджується у вищу освіту України, має бути спрямований на підготовку освіченого фахівця, який уміє ініціативно, творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання та застосовувати їх у фаховій діяльності.

У навчально-виховній роботі вищої школи домінує орієнтація на самоорганізацію і самореалізацію студента. Відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студентів, відведеного для вивчення конкретних дисциплін.

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує практичне питання, тему, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, на лекціях, практичних або лабораторних заняттях.

Самостійна робота розглядається, з одного боку, як різновид діяльності, що стимулює активність, самостійність, пізнавальний інтерес, і як основа самоосвіти, поштовх до подальшого підвищення кваліфікації, а з іншого – як система заходів чи педагогічних умов, що забезпечують керівництво самостійною діяльністю студентів.

Таким чином, самостійна робота студентів – це специфічний вид навчання, головною метою якого є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок; реалізується безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Організація й забезпечення необхідних умов для здійснення самостійної роботи студентів зі спеціальних дисциплін є необхідним елементом підготовки майбутнього фахівця.

Самостійна робота може здійснюватися як опосередковано за допомогою використання методичних вказівок, так і безпосередньо під контролем викладача, шляхом проведення консультацій, бесід.

Оволодіння вміннями й навичками самостійної роботи забезпечує розвиток творчого потенціалу, становлення емоційної складової особистості – почуття обов'язку, честі, гідності та відповідальності. Організація самостійної роботи студентів-хореографів означає створення умов для формування вмінь планувати, організовувати, реалізовувати та коригувати власну діяльність. Це забезпечує професійну мобільність та надає можливість оволодіти максимально високим рівнем знань та умінь у сфері хореографічного мистецтва.

Мета даного напрямку навчання – прищеплення студентам навичок до самостійної роботи, потребу в систематичному накопиченні знань, їх узагальненні, аналізі і творчому використанні у практичній роботі.

Виконуючи завдання для самостійної роботи, студент має змогу ретельніше дослідити методику викладання народно-сценічного танцю, опрацьовуючи книги за цим напрямком, та ретельніше засвоїти методику виконання народно-сценічного танцю завдяки самостійному відпрацюванню технічно-складних програмних рухів та елементів біля станка та посеред залу.

Робочим навчальним планом підготовки хореографа у 1-2 семестрах з дисципліни «Теорія та методика народно-сценічного танцю» передбачено 108 годин на самостійну роботу студента. Отже, самостійна робота студента – одне з головних завдань в організації навчального процесу, що спонукає до самовдосконалення та самоосвіти.

Перелік тем до самостійної роботи

№ з/п	Назви тем	Кількість годин
1	Джерела виникнення та розвиток народного хореографічного мистецтва. Народньо-сценічний танець як предмет вивчення	2
2	Методика вивчення екзерсису біля станка народно-сценічного танцю	8
3	Методика вивчення технічно-складних вправ	4
4	Виконання попередньо вивчених рухів в координації з роботою рук та корпусу	4
5	Відпрацювання рухів екзерсису біля станка	4
6	Характерні особливості народного хореографічного мистецтва країн Балтії (Литва, Латвія, Естонія) та Болгарії	4
7	Народно-сценічні танці країн Балтії: естонські, латвійські, литовські (за вибором викладача)	8
8	Болгарський народно-сценічний танець	8
9	Відпрацювання елементів та комбінацій, характерних танцям країн Балтії та болгарському народно-сценічному танцю	4
10	Виконання програмних рухів біля станка у поєднанні з характерними положеннями корпусу, рук, голови та рухами певної народності	8
11	Характерний танець. Стилзація народних танців в класичних балетах. Взаємозв'язок класичного та народно-сценічного екзерсису	2

12	Методика вивчення екзерсису біля станка народно-сценічного танцю	8
13	Методика вивчення технічно-складних вправ	4
14	Виконання попередньо вивчених рухів в координації з роботою рук та корпусу	4
15	Відпрацювання рухів екзерсису біля станка	4
16	Характерні особливості народного хореографічного мистецтва Молдови, Угорщини	4
17	Угорський характерний (академічний) танець	8
18	Молдавський народно-сценічний танець.	8
19	Відпрацювання елементів та комбінацій характерних угорському академічному та молдавському народно-сценічному танцям	4
20	Виконання програмних рухів біля станка у поєднанні з характерними положеннями корпусу, рук, голови та рухами певної народності	8
	Разом	108

Організація самостійної роботи

1 семестр

Тема 1. Джерела виникнення та розвиток народного хореографічного мистецтва. Народньо-сценічний танець, як предмет вивчення

Мета: розкрити особливості та шляхи розвитку народного хореографічного мистецтва.

Завдання:

1. Визначити причини виникнення наприкінці XIX ст. «Народно-сценічного танцю» як предмету вивчення.
2. Визначити структуру та зміст уроку народно-сценічного танцю.

3. Виділити головні змістовні компоненти народно-сценічного танцю.

Рекомендована література

1. Василенко К.Ю. Український танець: підручник. Київ: ІПКГІК, 1997. 282 с.
2. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
4. Легка І.П. Теорія народно-сценічного танцю: метод. рекомен. / упор. І.П. Легка. Рівне: РДГУ, 2013. 31 с.
5. Колногузенко Б.М. Види мистецтва хореографії: методич. посіб. Харків: ХДАК, 2009. 140 с.

Тема 2. Методика вивчення екзерсису біля станка народно-сценічного танцю

Мета: дослідити, проаналізувати та усвідомити основні поняття народно-сценічного танцю та принцип виконання рухів, характерних для народно-сценічного екзерсису.

Завдання:

1. Засвоїти основні поняття, положення та позиції народно-сценічного танцю.
  - постановка та положення корпусу;
  - позиції ніг та позиції і положення рук;
  - способи переводу ніг з позиції в позицію;
  - підготовка до початку вправи (*preparation*).
2. Засвоїти методику виконання напівприсідань та глибоких присідань (*demi* та *grand plie*).
  - плавне *demi plie* по I, II, III або V відкритих (виворітних) позиціях;
  - плавне *demi plie* по I, II, III, V прямих (паралельних) позиціях;

- плавне *grand plie* по I, II, III або V відкритих (виворітних) позиціях;
  - плавне *grand plie* по I, II, III, V прямих (паралельних) позиціях;
  - різке *demi plie* по всіх виворітних та прямих позиціях;
  - різке *grand plie* по всіх виворітних та прямих позиціях;
  - плавне та різке *demi plie* по всіх виворітних та прямих позиціях на півпальцях (*releve*);
  - плавне та різке *grand plie* по всіх виворітних та прямих позиціях на півпальцях (*releve*).
3. Засвоїти методику виконання вправ на розвиток рухливості ступні (*battement tendu*).
    - з переведенням робочої ступні з носка на каблук;
    - з переведенням робочої ступні з носка на каблук та одночасним додаванням *plie* на опорній нозі в цей момент;
    - з підняттям п'ятки опорної ноги.
  4. Засвоїти методику виконання маленьких кидків (*battement tendu jete*).
    - зі скороченням ступні на 25°-30°;
    - з підняттям п'ятки опорної ноги;
    - з *demi plie* на опорній нозі під час кидка;
    - з *demi plie* на опорній нозі в момент закриття ноги в V поз.
  5. Засвоїти методику виконання вправ ногою по колу (*rond de jambe*).
    - носком по підлозі з фіксацією у II позицію;
    - каблуком по підлозі з фіксацією у II позицію;
    - носком по підлозі до IV позиції позаду від опорної ноги;
    - каблуком по підлозі до IV позиції позаду від опорної ноги.
  6. Засвоїти методику виконання поворотів ступні (*pas tortilla*).
    - одинарні повороти ступні;

- одинарні повороти ступні (ударна форма).
7. Засвоїти методику виконання низьких розвертань ноги (*battement fondu на 45°*).
    - м'які розвертання ноги;
    - різкі розвертання.
  8. Засвоїти методику виконання вправ для стегна (підготовка до «вірьовочки»).
    - основний вид;
    - повороти зігнутої в коліні робочої ноги в завернуте і виворітне положення;
    - основний вид з напівприсіданням на опорній нозі;
    - повороти робочої ноги із виворітного положення в завернуте і навпаки.
  9. Засвоїти методику виконання середнього *battement* як підготовчої вправи до *flic-flac*.
    - середній *battement* в чистому вигляді;
    - з ударом подушечкою робочої ноги по підлозі;
    - з поворотом ноги в закрите та розворотом у відкрите положення;
    - з підскоками на опорній нозі;
    - з переступаннями;
    - з ударом ступні по підлозі.
  10. Засвоїти методику виконання «вправ на вистукування».
    - в іспанському характері.
  11. Засвоїти методику виконання вправ на відкривання ноги на 90° (*battement developpe legato*).
    - плавне *battement developpe*.
  12. Засвоїти методику виконання великих кидків (*grand battement jete*).
    - з напівприсіданням під час кидка;
    - з опусканням робочої ноги на п'ятку та присіданням на опорній нозі.

Рекомендована література

1. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-мет. посіб. 2-ге вид., переробл. Київ: ДАКККІМ, 2007. 306 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Колногузенко Б. Історія і теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю: програма та навч.-метод. матеріали. Харків: ХДАК, 2009. 26 с.
6. Кирильчук Н.П. Народно-сценічний екзерсис як засіб формування професійних навичок майбутніх фахівців-хореографів // Вісник ЛНУ імені І.Франка: Зб. наук. праць. Львів, 2014. Вип. 14. С. 131–136.

Тема 3. Методика вивчення технічно-складних вправ

Мета: дослідити, проаналізувати та усвідомити принцип виконання підготовчих рухів до «технічно-складних вправ» та таких «технічно-складних вправ», як присядки та оберти, характерні для народно-сценічного танцю.

Завдання:

1. Засвоїти правила виконання підготовчої вправи до присядок – «м'ячик».
2. Засвоїти правила виконання підготовчої вправи до *pirouettes* – фіксація «точки».
3. Засвоїти правила виконання присядок з чергуванням положення на повному присіданні з частковим або повним витягуванням ніг.
  - з виведенням ноги вперед чи вбік на каблук;
  - із зіскоком на каблуки в широку II чи IV позицію;

- із зіскоком на носки в завернуте положення та перескоком на каблуки у виворітне положення в широку ІІ позицію;
  - з відкриванням ноги вперед чи вбік на 45°.
4. Засвоїти правила виконання *pirouettes*.
    - на місці;
    - в просуванні.
  5. Засвоїти комбінації на присядки на середині зали, що подаються викладачем на занятті.
  6. Засвоїти комбінації на оберти, що подаються викладачем на занятті.

Рекомендована література

1. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Камін В.О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка: навч. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2008. 151 с.

Тема 4. Виконання попередньо вивчених рухів біля станка в координації з роботою рук та корпусу

Мета: розвинути координацію виконавців та розглянути, ознайомити студентів з можливими варіантами використання роботи корпусу, рук та голови під час виконання того чи іншого руху народно-сценічного екзерсису.

Завдання:

1. Засвоїти методику виконання напівприсідань та глибоких присідань (*demi* та *grand plie*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
2. Засвоїти методику виконання вправ на розвиток рухливості ступні (*battemen tendu*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
3. Засвоїти методику виконання маленьких кидків (*battement tendu jete*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
4. Засвоїти методику виконання вправ ногою по колу (*rond de jambe*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
5. Засвоїти методику виконання поворотів ступні (*pas tortilla*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
6. Засвоїти методику виконання низьких розвертань ноги (*battement fondu na 45°*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
7. Засвоїти методику виконання вправ для стегна (підготовка до «вірьовочки»), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
8. Засвоїти методику виконання середнього *battement*, як підготовчої вправи до *flic-flac*, додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
9. Засвоїти методику виконання «вправ на вистукування», додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
10. Засвоїти методику виконання вправ на відкривання ноги на 90° (*battement developpe legato*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
11. Засвоїти методику виконання великих кидків (*grand battement jete*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.

Рекомендована література

1. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. 5-те вид., доп. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Колногузенко Б.М. Види мистецтва хореографії: методич. посіб. Харків: ХДАК, 2009. 140 с.

Тема 5. Відпрацювання рухів екзерсису біля станка

Мета: вдосконалити теоретичні знання з методики народно-сценічного танцю, виконавську майстерність та творчий потенціал майбутнього фахівця-хореографа.

Завдання:

1. Відпрацювати методично грамотне виконання вивчених рухів народно-сценічного екзерсису.
2. Відпрацювати методично грамотне виконання вивчених рухів народно-сценічного екзерсису в координації з роботою рук, корпусу, голови.
3. Запропонувати (створити) власні варіанти робочих комбінацій (поза характером) народно-сценічного екзерсису.

Рекомендована література

1. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-мет. посіб. 2-ге вид., переробл. Київ: ДАКККІМ, 2007. 306 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.

3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Колногузенко Б. Історія і теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю: програма та навч.-метод. матеріали. Харків: ХДАК, 2009. 26 с.
6. Кирильчук Н.П. Народно-сценічний екзерсис як засіб формування професійних навичок майбутніх фахівців-хореографів // Вісник ЛНУ імені І.Франка: Зб. наук. праць. Львів, 2014. Вип. 14. С. 131–136.

Тема 6. Характерні особливості народного хореографічного мистецтва країн Балтії (Литва, Латвія, Естонія) та Болгарії

Мета: ознайомитись з походженням, розвитком та національними особливостями хореографічного мистецтва країн Балтії та Болгарії.

Завдання:

1. Дослідити витоки хореографічного мистецтва народів країн Балтії.
2. Дослідити спільні та відмінні риси танців прибалтійських народів.
3. Ознайомитись (відеопергляд) з найвідомішими народними танцями країн Балтії.
4. Узагальнити характерні особливості, ознаки народної хореографічної лексики, притаманної країнам Балтії.
5. Дослідити витоки хореографічного мистецтва Болгарії.
6. Ознайомитись (відеопергляд) з найвідомішими болгарськими народними танцями.
7. Узагальнити характерні риси народної хореографічної лексики, притаманної болгарському танцю.

8. Ознайомитись із особливостями національного костюму та характерною народною музикою Болгарії та країн Балтії.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л., Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу: Ч. 1, 2. Київ: Музична Україна, 1975.
2. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
3. Горбань І. Фольклор і фольклористика болгар в Україні. Львів: Ін.-тут народознавства НАН України, 2004. 256 с.
4. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: метод. посіб. Харків: ХДАК, 2018. 207 с.
5. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
6. Ласмаке М. Латышские народные танцы. Рига, 1962.
7. Лингис Ю., Славюнас З., Якелайтис В. Литовские народные танцы. Вильнюс, 1953.
8. Суна Е. Латышский народный танец. Москва, 1983.
9. Михайлов М. Болгарська музична культура / за ред. Л. Височинської, М. Хлівецької. Київ: Радянська Україна, 1963. 48 с.
10. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч. 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
11. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч. 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.
12. Щербіна І.В. Хора, як невід'ємна складова сучасної етнокультури болгарського народу // Традиційна культура в умовах глобалізації род. Субкультура і обрядовість. Мат. міжнар. наук-практ конф. Харків: ХОУНТ, 2009. С. 245–254.

Тема 7. Народно-сценічні танці країн Балтії: естонські, латвійські, литовські (за вибором викладача)

Мета: дослідити, усвідомити характерні особливості манери виконання, положення рук та корпусу, основні ходи та рухи, положення в парах та взаємини між партнерами, що притаманні народному хореографічному мистецтву країн Балтії.

Завдання:

1. Засвоїти характерні особливості лексики естонських, латвійських, литовських (за вибором викладача) народно-сценічного танців:
  - характерні положення рук, корпусу, голови;
  - розташування виконавців та характерні положення рук і корпусу в парних та масових танцях;
  - основні ходи;
  - основні рухи;
  - рухи в повороті.
2. Засвоїти комбінації та етюди в характері народно-сценічного танцю балтійських країн, що подаються викладачем на занятті.

Рекомендована література

1. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
2. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
3. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: метод. посіб. Харків: ХДАК, 2018. 207 с.
4. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
5. Ласмаке М. Латышские народные танцы. Рига, 1962.
6. Лингис Ю., Славюнас З., Якелайтис В. Литовские народные танцы. Вильнюс, 1953.
7. Суна Е. Латышский народный танец. Москва, 1983.

8. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч. 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
9. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч. 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.
10. Шевченко В. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навч.-мет. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Тема 8. Болгарський народно-сценічний танець

Мета: дослідити, усвідомити характерні особливості манери виконання, положення рук та корпусу, основні ходи та рухи, положення в парах та взаємини між партнерами, що притаманні народному хореографічному мистецтву Болгарії.

Завдання:

1. Засвоїти характерні особливості лексики болгарського народно-сценічного танцю:
  - характерні положення рук, корпусу, голови;
  - розташування виконавців та характерні положення рук і корпусу в парних та масових танцях;
  - основні ходи;
  - основні рухи;
  - техніка дрібних кроків, притупів та вистукувань.
2. Засвоїти комбінації та етюди в болгарському характері, що подаються викладачем на занятті.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л., Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу: Ч. 1, 2. Київ: Музична Україна, 1975.
2. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
3. Горбань І. Фольклор і фольклористика болгар в Україні. Львів: Ін.-тут народознавства НАН України, 2004. 256 с.
4. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.

5. Михайлов М. Болгарська музична культура / за ред. Л. Височинської, М. Хлівецької. Київ: Радянська Україна, 1963. 48 с.
6. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
7. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.
8. Шевченко В. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навч.-мет. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2006. 184 с.
9. Щербіна І.В. Хора, як невід'ємна складова сучасної етнокультури болгарського народу // Традиційна культура в умовах глобалізації род. Субкультура і обрядовість. Мат. міжнар. наук-практ конф. Харків: ХОУНТ, 2009. С. 245–254.

Тема 9. Відпрацювання елементів та комбінацій на середині залу, характерних танцям країн Балтії та болгарському народно-сценічному танцю

Мета: вдосконалити теоретичні знання з методики народно-сценічного танцю, виконавську майстерність та творчий потенціал майбутнього фахівця.

Завдання:

1. Засвоїти характерні особливості, ознаки народної хореографічної лексики притаманної країнам Балтії.
2. Засвоїти характерні риси народної хореографічної лексики, притаманної болгарському танцю.
3. Удосконалити виконавську майстерність студентів.
4. Створити власний варіант комбінацій на середині залу на (32-64 такти) на основі вивчених рухів в характері болгарського танцю та танців балтійських країн.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л., Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу: Ч. 1, 2. Київ: Музична Україна, 1975.

2. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
3. Горбань І. Фольклор і фольклористика болгар в Україні. Львів: Ін.-тут народознавства НАН України, 2004. 256 с.
4. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: метод. посіб. Харків: ХДАК, 2018. 207 с.
5. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекомендації. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
6. Ласмаке М. Латышские народные танцы. Рига, 1962.
7. Лингис Ю., Славюнас З., Якелайтис В. Литовские народные танцы. Вильнюс, 1953.
8. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
9. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.
10. Щербіна І.В. Хора, як невід'ємна складова сучасної етнокультури болгарського народу // Традиційна культура в умовах глобалізації род. Субкультура і обрядовість. Мат. міжнар. наук-практ конф. Харків: ХОУНТ, 2009. С. 245–254.

Тема 10. Виконання програмних рухів біля станка у поєднанні з характерними положеннями корпусу, рук, голови та рухами певної народності, які вже були вивчені

Мета: вдосконалити теоретичні знання з методики народно-сценічного танцю, виконавську майстерність та творчий потенціал майбутнього фахівця-хореографа.

Завдання:

1. Відпрацювати методично-грамотне виконання сценічних комбінацій народно-сценічного екзерсису.
2. Розвинути технічні можливості виконавця.
3. Розвинути танцювальність та вміння передавати характер та манеру тієї чи іншої народності.
4. Розвинути здатність до перевтілення.

5. Створити власний варіант сценічної комбінації в характері тієї народності, що була вивчена на уроці.

Рекомендована література

1. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. 5-те вид., доп. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Камін В.О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка: навч. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2008. 151 с.
6. Кирильчук Н.П. Народно-сценічний екзерсис як засіб формування професійних навичок майбутніх фахівців-хореографів // Вісник ЛНУ імені І.Франка: Зб. наук. праць. Львів, 2014. Вип. 14. С. 131–136.

2 семестр

Тема 11. Характерний танець. Стилзація народних танців в класичних балетах. Взаємозв'язок класичного та народно-сценічного екзерсису

Мета: розкрити особливості та шляхи розвитку характерного (академічного) танцю.

Завдання:

1. Визначити поняття характерного танцю, як одного із виразних засобів оперно-балетного театру.
2. Визначити місце та роль характерного танцю в балеті та шлях його розвитку і становлення на професійній сцені.
3. Ознайомитися з біографією та професійною діяльністю видатних балетмейстерів характерного танцю.

4. Ознайомитись (відеоперегляд) зі зразками характерного танцю, створені відомими балетмейстерами.

Рекомендована література

1. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-мет. посіб. 2-ге вид., переробл. Київ: ДАККІМ, 2007. 306 с.
2. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. 235 с.
3. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: метод. посіб. Харків: ХДАК, 2018. 207 с.
4. Колногузенко Б. Історія і теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю: програма та навч.-метод. матеріали. Харків: ХДАК, 2009. 26 с.
5. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
6. Станішевський Ю. Балетний театр Радянської України: 1925–1985. Шляхи і проблеми розвитку. Київ: Музична Україна, 1986. 240 с.
7. Станішевський Ю.О. Національний академічний театр опери та балету України ім. Т.Шевченка: історія і сучасність. Київ: Муз. Україна, 2002. 734 с.

Тема 12. Методика вивчення екзерсису біля станка народно-сценічного танцю

Мета: дослідити, проаналізувати та усвідомити основні поняття народно-сценічного танцю та принцип виконання рухів, характерних для народно-сценічного екзерсису.

Завдання:

1. Засвоїти методику виконання напівприсідання та глибокого присідання (*demi ma grand plie*).
  - плавне *demi plie* з нахилами корпусу;
  - плавне *grand plie* з нахилами корпусу.
2. Засвоїти методику виконання вправи на розвиток рухливості ступні (*battement tendu*).

- з переведенням робочої ступні з носка на каблук та ударом робочої ступні по підлозі;
  - з *tombe coupe*;
  - каблучний *battement*;
  - каблучний *battement* із заворотом та розворотом стегна.
3. Засвоїти методику виконання маленьких кидків (*battement tendu jete*).
    - з *tombe coupe*;
    - *jete pique*;
    - *jete balance*.
  4. Засвоїти методику виконання вправ ногою по колу (*rond de jambe*).
    - носком по підлозі в напівприсіданні, а також з додаванням *plie* на опорній нозі під час *rond de jambe par terre*;
    - каблучком по підлозі в напівприсіданні, а також з додаванням *plie* на опорній нозі під час *rond de pied par terre*;
    - *rond de jambe en l'air* з витягнутою ступнею;
    - *rond de jambe en l'air* зі скороченою ступнею.
  5. Засвоїти методику виконання поворотів ступні (*pas tortilla*).
    - подвійні повороти ступні;
    - подвійні повороти ступні (ударна форма).
  6. Засвоїти методику виконання низьких розвертань ноги (*battement fondu na 45°*).
    - м'яке *battement fondu na 45°* з підніманням на півпальці;
    - різке *battement fondu na 45°* з підніманням на півпальці.
  7. Засвоїти методику виконання вправ для стегна (підготовка до «вірвовочки»).
    - основний вид з підніманням на півпальці опорної ноги;
    - повороти зігнутої в коліні робочої ноги в завернуте і виворітне положення з підняттям на півпальці;
    - повороти робочої ноги із виворітного положення у невиворітне та навпаки з підняттям на півпальці опорної ноги.

8. Засвоїти методику виконання вправ з ненапруженою ступнею (*flic-flac*).
  - *flic-flac* в чистому вигляді;
  - з ударом подушечкою робочої ноги по підлозі;
  - з переступаннями;
  - з зіскоком на опорній нозі;
  - із заворотом у завернуте та розворотом у виворітне положення;
  - з перенесенням ваги корпусу на робочу ногу та нахилами корпусу.
9. Засвоїти методику виконання вправи на вистукування.
  - у молдавському характері.
10. Засвоїти методику виконання відкривання ноги на 90° (*battement developpe*).
  - відкривання ноги на 90° (*legato*) з підняттям на півпальці;
  - відкривання ноги на 90° (*staccato*) з ударом п'ятки опорної ноги.
11. Засвоїти методику виконання великих кидків (*grand battement jete*).
  - з *tombe coupe*.
  - з опусканням на підйом.

Рекомендована література

1. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-мет. посіб. 2-ге вид., переробл. Київ: ДАКККІМ, 2007. 306 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.

5. Колногузенко Б. Історія і теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю: програма та навч.-метод. матеріали. Харків: ХДАК, 2009. 26 с.
6. Кирильчук Н.П. Народно-сценічний екзерсис як засіб формування професійних навичок майбутніх фахівців-хореографів // Вісник ЛНУ імені І.Франка: Зб. наук. праць. Львів, 2014. Вип. 14. С. 131–136.

Тема 13. Методика вивчення технічно-складних вправ

Мета: дослідити, проаналізувати та усвідомити принцип виконання підготовчих рухів до «технічно-складних вправ» та таких «технічно-складних вправ», як присядки та оберти, характерні для народно-сценічного танцю.

Завдання:

1. Засвоїти методику виконання плавного танучого оберту по V виворітній позиції:
  - а) *soutenu en tournant en dedans*;
  - б) *soutenu en tournant en dehors*.
2. Засвоїти методику виконання опускання на підйом в характері угорського та польського академічних танців:
  - а) з корпусом паралельним станку;
  - б) з поворотом корпусу до станка.
3. Засвоїти методику виконання *sabriole* з ударом п'ятки об п'ятку в характері угорського академічного танцю.

Рекомендована література

1. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.

4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Камін В.О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка: навч. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2008. 151 с.

Тема 14. Виконання попередньо вивчених рухів біля станка в координації з роботою рук та корпусу

Мета: розвинути координацію виконавців та розглянути, ознайомити студентів з можливими варіантами використання роботи корпусу, рук та голови під час виконання того чи іншого руху народно-сценічного екзерсису.

Завдання:

1. Засвоїти методику виконання напівприсідань та глибоких присідань (*demi* та *grand plie*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
2. Засвоїти методику виконання вправ на розвиток рухливості ступні (*battement tendu*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
3. Засвоїти методику виконання маленьких кидків (*battement tendu jete*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
4. Засвоїти методику виконання вправ ногою по колу (*rond de jambe*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
5. Засвоїти методику виконання поворотів ступні (*pas tortilla*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
6. Засвоїти методику виконання низьких розвертань ноги (*battement fondu на 45°*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
7. Засвоїти методику виконання вправ для стегна (підготовка до «вірьовочки»), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.

8. Засвоїти методику виконання вправ з ненапруженою ступнею (*flic-flac*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
9. Засвоїти методику виконання «вправ на вистукування», додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
10. Засвоїти методику виконання вправ на відкривання ноги на 90° (*battement developpe*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.
11. Засвоїти методику виконання великих кидків (*grand battement jete*), додаючи різноманітні варіанти роботи рук, корпусу, голови.

Рекомендована література

1. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. 5-те вид., доп. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Колногузенко Б.М. Види мистецтва хореографії: методич. посіб. Харків: ХДАК, 2009. 140 с.

Тема 15. Відпрацювання рухів екзерсису біля станка

Мета: вдосконалити теоретичні знання з методики народно-сценічного танцю, виконавську майстерність та творчий потенціал майбутнього фахівця-хореографа.

Завдання:

1. Відпрацювати методично грамотне виконання вивчених рухів народно-сценічного екзерсису.
2. Відпрацювати методично грамотне виконання вивчених рухів народно-сценічного екзерсису в координації з роботою рук, корпусу, голови.

3. Запропонувати (створити) власні варіанти робочих комбінацій (поза характером) народно-сценічного екзерсису.

Рекомендована література

1. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-мет. посіб. 2-ге вид., переробл. Київ: ДАКККІМ, 2007. 306 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Колногузенко Б. Історія і теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю: програма та навч.-метод. матеріали. Харків: ХДАК, 2009. 26 с.
6. Кирильчук Н.П. Народно-сценічний екзерсис як засіб формування професійних навичок майбутніх фахівців-хореографів // Вісник ЛНУ імені І.Франка: Зб. наук. праць. Львів, 2014. Вип. 14. С. 131–136.

Тема 16. Характерні особливості народного хореографічного мистецтва Молдови, Угорщини

Мета: ознайомитись з походженням, розвитком та національними особливостями хореографічного мистецтва країн Молдови та Угорщини.

Завдання:

1. Дослідити витоки хореографічного мистецтва Молдови.
2. Ознайомитись (відеопергляд) з найвідомішими молдавськими народними танцями.
3. Узагальнити характерні риси народної хореографічної лексики, притаманної молдавському танцю.
4. Дослідити витоки хореографічного мистецтва Угорщини.

5. Ознайомитись (відеопергляд) з найвідомішими угорськими народними танцями.
6. Узагальнити характерні риси народної хореографічної лексики, притаманної угорському танцю.
7. Ознайомитись із особливостями національного костюму та характерною народною музикою Молдови та Угорщини.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л., Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу: Ч. 1, 2. Київ: Музична Україна, 1975.
2. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
3. Курбет В., Мордарь М. Молдавские народне танцы. Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1969. 236 с.
4. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекомендації. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
5. Ошурко Л.В. Народные танцы Молдавии. Кишинев: Государ. издат. Молдавии, 1957. 772 с.
6. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
7. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.

Тема 17. Угорський характерний (академічний) танець

Мета: дослідити, усвідомити характерні особливості манери виконання, положення рук та корпусу, основні ходи та рухи, положення в парах та взаємини між партнерами, що притаманні угорському характерному (академічному) танцю.

Завдання:

1. Засвоїти характерні особливості лексики угорського характерного (академічного) танцю:
- характерні положення рук, корпусу, голови;

- розташування виконавців та характерні положення рук і корпусу в парних та масових танцях;
  - характерний хвилеподібний рух руками;
  - характерні «ключі» (удар каблуками) – одинарні та подвійні та «заключення» – одинарні та подвійні із різним положенням та роботою рук;
  - основні ходи;
  - основні рухи;
  - техніка дрібних кроків, притупів та вистукувань.
2. Засвоїти комбінації та етюди в характері угорського академічного танцю, що подаються викладачем на занятті.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л., Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу: Ч. 1, 2. Київ: Музична Україна, 1975.
2. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
4. Легка І.П. Теорія народно-сценічного танцю: метод. рекомен. / упор. І.П. Легка. Рівне: РДГУ, 2013. 31 с.
5. Колногузенко Б.М. Види мистецтва хореографії: методич. посіб. Харків: ХДАК, 2009. 140 с.

Тема 18. Молдавський народно-сценічний танець

Мета: дослідити, усвідомити характерні особливості манери виконання, положення рук та корпусу, основні ходи та рухи, положення в парах та взаємини між партнерами, що притаманні народному хореографічному мистецтву Молдови.

Завдання:

1. Засвоїти характерні особливості лексики молдовського народно-сценічного танцю:

- характерні положення рук, корпусу, голови;
  - розташування виконавців та характерні положення рук і корпусу в парних та масових танцях;
  - основні ходи;
  - основні рухи;
  - техніка дрібних кроків, притупів та вистукувань.
2. Засвоїти комбінації та етюди в молдавському характері, що подаються викладачем на занятті.

Рекомендована література

1. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
2. Курбет В., Мордарь М. Молдавские народне танцы. Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1969. 236 с.
3. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
4. Ошурко Л.В. Народные танцы Молдавии. Кишинев: Государ. издат. Молдавии, 1957. 772 с.
5. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
6. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.

Тема 19. Відпрацювання елементів та комбінацій, характерних угорському академічному та молдавському народно-сценічним танцям

Мета: вдосконалити теоретичні знання з методики народно-сценічного танцю, виконавську майстерність та творчий потенціал майбутнього фахівця.

Завдання:

1. Засвоїти характерні особливості, ознаки хореографічної лексики, притаманної угорському характерному (академічному) танцю.
2. Засвоїти характерні риси народної хореографічної лексики, притаманної молдавському танцю.

3. Удосконалити виконавську майстерність студентів.
4. Створити власний варіант комбінацій на середині залу на (32-64 такти) на основі вивчених рухів в характері угорського академічного, болгарського та молдавського народно-сценічного танцю.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л., Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу: Ч. 1, 2. Київ: Музична Україна, 1975.
2. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
4. Курбет В., Мордарь М. Молдавские народне танцы. Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1969. 236 с.
5. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
6. Ошурко Л.В. Народные танцы Молдавии. Кишинев: Государ. издат. Молдавии, 1957. 772 с.
7. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 1. Москва: Искусство, 1967. 655 с.
8. Ткаченко Т. Народно-сценический танец: Ч 2. Москва: Искусство, 1975. 351 с.

Тема 20. Виконання програмних рухів біля станка у поєднанні з характерними положеннями корпусу, рук, голови та рухами певної народності, які вже були вивчені

Мета: вдосконалити теоретичні знання з методики народно-сценічного танцю, виконавську майстерність та творчий потенціал майбутнього фахівця-хореографа.

Завдання:

1. Відпрацювати методично-грамотне виконання сценічних комбінацій народно-сценічного екзерсису.

2. Розвинути технічні можливості виконавця.
3. Розвинути танцювальність та вміння передавати характер та манеру тієї чи іншої народності.
4. Розвинути здатність до перевтілення.
5. Створити власний варіант сценічної комбінації в характері тієї народності, що була вивчена на уроці.

Рекомендована література

1. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. 5-те вид., доп. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.
2. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
3. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
4. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
5. Камін В.О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка: навч. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2008. 151 с.
6. Кирильчук Н.П. Народно-сценічний екзерсис як засіб формування професійних навичок майбутніх фахівців-хореографів // Вісник ЛНУ імені І.Франка: Зб. наук. праць. Львів, 2014. Вип. 14. С. 131–136.

**Рекомендації щодо перегляду відеозразків.
Спадщина народно-сценічного танцю в репертуарах
професійних ансамблів народного танцю**

Репертуар ансамблів народного танцю

1. Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. Павла Вірського.
2. Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Григорія Верьовки.
3. Державний академічний Волинський народний хор.
4. Державний заслужений академічний Закарпатський народний хор.
5. Державний академічний ансамбль народного танцю Молдови «ЖОК».
6. Державний академічний ансамбль народного танцю ім. Ігоря Мойсеева.
7. Державний народний ансамбль танцю Угорщини.
8. Державний народний ансамбль пісні і танцю Польщі «Mazowsze».
9. Державний ансамбль пісні і танцю Грузії «Kutaisi».
10. Національний балет Грузії «Sukhishvili».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання якості знань студентів складені відповідно до освітньо-кваліфікаційної програми «Хореографія» підготовки фахівців галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності «Хореографія». Вони передбачають, що студенти повинні володіти теоретичними знаннями та практичними навичками виконання та методикою викладання фахових дисциплін.

Оцінка за відповідь на екзамені виставляється згідно з існуючим положенням за національною шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Окремо оцінюється відповідь на кожне питання екзаменаційного білета.

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який повністю володіє матеріалом, самостійно виявляє творчий підхід до

вивченого. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Студент користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблеми, завдання. Вміє пов'язати теорію з практикою, володіє культурою викладання інформації.

Також він впевнено та вміло демонструє високий рівень технічної підготовки, вільно володіє виразними засобами, координацією тіла, передає характер та манеру виконання тих чи інших рухів.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який грамотно розкриває зміст поставлених запитань, добре володіє термінологічним апаратом, але допускає несуттєві помилки. Відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді допускає несуттєві помилки.

При практичному виконанні рухів екзерсису дотримується усіх правил, володіє відповідним технічним вмінням, але дещо невпевнений при їх виконанні.

Студент демонструє високий рівень технічної підготовки, хоча допускає деякі помилки, що заважають оцінити його краще.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який поверхнево, але без помилок викладає зміст навчального матеріалу. Відповідь на рівні загальних уявлень про дисципліну, має фрагментарні навички у роботі з джерелами інформації.

Студент має задовільний рівень підготовки, у практичному виконанні завдань дотримується зразка, але допускає суттєві помилки, які не може самостійно виправити.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який поверхнево викладає зміст навчального матеріалу, допускає багато помилок під час відповіді на поставлені запитання. Викладає матеріал безсистемно, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити навіть після корегуючих запитань. Також демонструє недостатні практичні навички, слабо підготовлений технічно, невпевнений у виконанні практичних вправ, не може працювати за зразком самостійно.

Шкала оцінювання в КМСОНП та ESTS

- 90 – 100 балів – «зараховано», «відмінно» (A)
82 – 89 балів – «зараховано», «добре» (B)
75 – 81 балів – «зараховано», «добре» (C)
67 – 74 балів – «зараховано», «задовільно» (D)
60 – 66 балів – «зараховано», «задовільно» (E)
35 – 59 балів – «не зараховано», «незадовільно» з
можливістю повторного складання (FX)
0 – 34 балів – «не зараховано», «незадовільно» з
обов'язковим повторним курсом (F)

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю» включає:

1. Навчальну програму.
2. Робочу програму.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи.
4. Опорні конспекти лекцій.
5. Рекомендовану навчально-методичну літературу.
6. Відеоряд спадщини народно-сценічного танцю в репертуарах академічних театрів та професійних ансамблів народного танцю.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Аксьонова І.Ю. Танцювальна лексика Поліського краю: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Рівне: О.Зень, 2012. 171 с.
2. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-мет. посіб. 2-ге вид., переробл. Київ: ДАКККІМ, 2007. 306 с.
3. Видатні майстри хореографічного мистецтва: біогр. покажч. / уклад.: Н.М. Корисько. Київ: ДАКККІМ, 2003. 18 с.
4. Вірський П. [життєвий і творчий шлях] / упоряд.: Ю.В. Вернигор, Є.І. Досенко. Вінниця: Нова Книга, 2012. 320 с.
5. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-3 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 183 с.
6. Гордєєва О.Ю. Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю (вправи біля станка – 1-4 рік навчання): навч.-мет. посіб. Рівне: РДГУ, 2018. 217 с.
7. Гольдрич О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю: практич. посіб. Львів: Край, 2003. 160 с.
8. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
9. Колногузенко Б.М. Види мистецтва хореографії: методич. посіб. Харків: ХДАК, 2009. 140 с.
10. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: метод. посіб. Харків: ХДАК, 2018. 207 с.
11. Колногузенко Б. Історія і теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю: програма та навч.-метод. матеріали. Харків: ХДАК, 2009. 26 с.
12. Легка І.П. Теорія народно-сценічного танцю: метод. рекоменд. Рівне: РДГУ, 2019. 31 с.

13. Легка І.П. Танці народів світу: метод. рекомендації. Рівне: РДГУ, 2013. 35 с.
14. Мазур Н. Золоті сторінки українського балетного театру // Український театр. 2002. № 4-5. С. 12–14.
15. Манелюк Е.В., Манелюк Д.І. Танець: навч.-метод. посіб. Рівне: РДГУ, 2015. 224 с.
16. Маркевич Л.А. Мистецтво балетмейстера: навч.-метод. посіб. Рівне: вид. О.Зень, 2019. 164 с.
17. Самохвалова А.В. Форми постановки танців: метод. рекомендації. Рівне: РДГУ, 2010. 35 с.
18. Станішевський Ю.О. Національний академічний театр опери та балету України ім. Т.Шевченка: історія і сучасність. Київ: Муз. Україна, 2002. 734 с.
19. Станішевський Ю. Балетний театр Радянської України: 1925–1985. Шляхи і проблеми розвитку. Київ: Музична Україна, 1986. 240 с.
20. Станішевський Ю.О. Національний академічний театр опери та балету України ім. Т.Шевченка: історія і сучасність. Київ: Муз. Україна, 2002. 734 с.
21. Самохвалова А.В. Маркевич Л.А. Мистецтво балетмейстера: навч.-метод. посіб. Рівне: вид. О.Зень, 2012. 111 с.
22. Шевченко В. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навч.-мет. посіб. Київ: ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Допоміжна:

1. Василенко К.Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю. Київ: Мистецтво, 1996. 494 с.
2. Василенко К. Український танець: Підручник. Київ: ІПКГК, 1997. 282 с.
3. Верховинець В. Теорія народного українського танка. 2-ге вид., поширене. Полтава, 1920. 71 с.
4. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. 5-те вид., доп. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.

5. Вірський П. У вихорі танцю. Київ: Мистецтво, 1977. 85 с.
6. Вінклер-Савченко В.М. Хореографія східноєвропейських євреїв у весільних обрядах: в 2 т. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2008. Т. 1. 592 с.
7. Григор'єв Г. Збірник українських народних танців / упоряд. Г. Григор'єв. Нью-Йорк: Говерла, 1962. 94 с.
8. Григор'єв Г. Збірник українських народних танців / упоряд. Г. Григор'єв. Київ: Центр. Будинок народної творчості УРСР, 1957. 96 с.
9. Гуменюк А. Українські народні танці / за ред. П.П. Вірського. Київ: Наукова думка, 1969. 610 с.
10. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. 235 с.
11. Легка С.А. Українська народна хореографічна культура ХХст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. іст. наук: 17.00.01. Київ, 2003. 22 с.
12. Буковинський танець / М. Поморянський, Я. Мураховський, Т. Сулятицький, М. Пупченко. Чернівці: Букрек, 2007. 206 с.
13. Полятикін М.А. Народні танці Волині і Волинського Полісся у записках. Луцьк: Волин. обл. друк, 2005. 108 с.
14. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народно-сценічного танцю. Київ, 2020. 376 с.
15. Ошурко Л.В. Народные танцы Молдавии. Кишинев: Государ. издат. Молдавии, 1957. 772 с.
16. Туркевич В. Хореографічне мистецтво України в персоналіях. Київ: Інтеграл, 1999. 224 с.
17. Кривохижа А.М. Гармонія танцю: метод. посіб. з викл. Курсу «Мистецтво балетмейстера». Кіровоград, 2003. 144 с.

Для заметок:

Для заметок:

Навчальне видання

**ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ**

Методичні рекомендації:
організація завдань самостійної роботи
для студентів I курсу
спеціальності 024 Хореографія
освітнього ступеня «Бакалавр»

Укладачі:

Шевчук О.Ю., Легка І.П.

Відповідальний за випуск:

Маркевич Л.А.

Комп'ютерна верстка:

Федорук Л.М.

Формат 60x90 1/16. Папір офсетний.
Ум. др. арк. 1,36.
Гарнітура Times New Roman. Зам. № 693/2.

*Віддруковано у відділі
інформаційного та технічного забезпечення
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*